

NORA Familienieuws september 2023

Inhoudsopgave

Agenda september-december 2023	
Nieuws vanuit de familieleden.....	2
CORA update thema applicatiestrategieën	2
Medewerkerstevredenheidsonderzoek GEMMA	2
Deelname aan de DADD 2023 vanuit de NORA Familie	3
Nieuws vanuit NORA.....	4
Tweede Open Huis van de Architectuur.....	4
Community Beginnend Overheidsarchitecten - Komende bijeenkomst Modelleren en terugblik bijeenkomst Storytelling	4
Nieuwe versie Basisconcept van Dienstverlening	5
Status vaststelling Bindende Architectuurafspraken	5
PSA voorgelegd aan Architectuurraad GDI/DO	6
Postmaster Digital Design & Architecture	6
MIM-Community	6
Enquête verbeterde samenhang tussen referentiearchitecturen	6
Samenwerking in de NORA Familie.....	7
Beheeroverleg overheidsarchitecturen.....	7
Colofon	7

AGENDA SEPTEMBER-DECEMBER 2023

- [donderdag 7 september 2023 - Expertgroep Gegevensmanagement](#)
- [dinsdag 12 september 2023 – NORA Gebruikersraad](#)
- [dinsdag 19 september 2023 - Community Beginnend overheidsarchitecten](#)
- [donderdag 21 september 2023 - Expertgroep Beveiliging](#)
- [donderdag 21 september 2023 - Community @TIOH](#)
- [woensdag 27 september 2023 – Open Huis van de Architectuur](#)
- [woensdag 27 september 2023 - Expertgroep IAM](#)
- [donderdag 28 september 2023 – Expertgroep Zaakgericht Werken](#)
- [donderdag 12 oktober 2023 – Expertgroep Gegevensmanagement](#)
- [donderdag 2 november 2023 – Expertgroep Beveiliging](#)
- [dinsdag 14 november 2023 – NORA Gebruikersraad](#)
- [donderdag 16 november 2023 - Expertgroep Gegevensmanagement](#)
- [dinsdag 21 november 2023 – Community @TIOH](#)
- [woensdag 22 november 2023 – Expertgroep IAM](#)
- [donderdag 23 november 2023 – Community Beginnend Overheidsarchitecten](#)
- [woensdag 29 november 2023 – Expertgroep Zaakgericht Werken](#)
- [donderdag 7 december 2023 – Open Huis van de Architectuur](#)
- [donderdag 14 december 2023 – Expertgroep Beveiliging](#)

Nieuws vanuit de familieleden

CORA update thema applicatiestrategieën

Door een gebrek aan tijd en capaciteit is het thema [applicatiestrategieën](#) in CORA na 2012 niet meer geactualiseerd. Het thema heeft na elf jaar echter een stevige optimalisatie nodig; denk aan digitalisering en de opkomst van de cloud, of aan de wens systemen te integreren en meer samenwerking in de keten (standaardisatie).

Deze zomer besloot de CORA dit vraagstuk uit te besteden. Dit is goed nieuws voor de sector. Regie voeren op applicatie strategieën raakt diverse partijen en belangen. Er zijn veel beelden en de keuze die corporaties kunnen maken is strategisch van aard. Daarnaast is het ook van belang om over de grenzen van de sector heen te kijken. Welke ontwikkelingen doen zich elders voor en zijn relevant genoeg om mee te nemen?

Zowel corporaties als softwareleveranciers staan in dit thema voor uitdagende keuzes. CORA wil hierbij graag een leidraad bieden. Waarbij verschillende varianten van landschappen worden geschetst, dienend als hulpmiddel bij de strategische discussie. Als een soort receptenboek waaruit gerechten samengesteld kunnen worden.

Deze update zal eind van dit jaar gereed zijn.

Medewerkerstevredenheidsonderzoek GEMMA

Onlangs heeft GEMMA een update ondergaan, waarbij zowel de vormgeving als de structuur van [GEMMA Online](#) zijn vernieuwd. Om te achterhalen hoe bezoekers van GEMMA Online deze veranderingen ervaren, heeft de GEMMA een gebruikerstevredenheidsonderzoek opgezet.

Heb jij GEMMA Online eerder bezocht, maar ken je de nieuwe website nog niet? Neem vooral eens een kijkje op de nieuwe site. De GEMMA is heel erg benieuwd naar je mening over alle aanpassingen. Vul het [online onderzoek](#) in en deel je feedback met de GEMMA.

Deelname aan de DADD 2023 vanuit de NORA Familie

Op 5 oktober a.s. vindt de [DADD \(Digital Architecture Design Day\)](#) plaats. Het programma van DADD 2023 richt zich op de toekomst.

Organisaties zitten vast in oude systemen die niet schaalbaar zijn, die niet flexibel zijn en niet gebouwd zijn om te reageren op de behoefte van 'morgen'! En als verandering nodig is, dan komt vaak de oude aanpak van grootschalige trajecten uit de kast. We doen ons best om modern te zijn door het lean en agile aanpakken van grote projecten.

Het denken van gisteren van grote systemen en dito projecten, risico's mijden, en stabiliteit maakt plaats voor flexibiliteit en modulair denken in kleinere en behapbare projecten. In hoeverre passen we dat toe wanneer we een nieuwe architectuur definiëren voor onze systemen?

Op DADD 2023 kijken we naar een toekomst waar we verandering als constante beschouwen. Modulaire systemen die zich snel kunnen aanpassen en die uitnodigen tot soepele samenwerking. Samenwerking tussen applicaties, maar ook tussen organisaties en mensen met verschillende disciplines.

Het programma richt zich op de volgende drie thema's: Co-creatie, Flow en Composability.

De NORA Familie is goed vertegenwoordigd met acht sessies. We zetten ze even voor je op een rijtje:

- 10.15 – 11.00 uur Capability model NBility zorgt voor eenvoudiger samenwerken en digitaliseren in de energietransitie
- 11.30 – 12.15 uur NORA Familie: Bouw mee aan een veilige overheidsdienstverlening
- 12.15 – 13.00 uur Hoe kunnen Agile en het Enterprise Architectuur gedachtengoed effectief gecombineerd worden?
- 12.15 – 13.00 uur NORA Familie: Borg de positie van de burger in diensten met het Basisconcept van Dienstverlening
- 14.00 – 14.45 uur Hoe passen de NORA Architectuurprincipes en Implicaties in mijn praktijk?
- 14.45 – 15.30 uur Hoe kunnen NORA Kernwaarden en Kwaliteitsdoelen mij helpen om het juiste gesprek te voeren?
- 16.00 - 16.45 uur NORA Familie: De weg van co-creatie naar flow loopt via co-beheer, maar hoe organiseren we dat?
- Hele dag: NORA Familie: Doneer tien minuten van je tijd aan een transparante overheid (gebruikerstest)

Collega's en sprekers van NORA zijn ook te vinden op onze eigen vlek bij de stand van Rijksoverheid. Kom langs om mee te doen aan de Gebruikerstest of om na te praten met sprekers over hun presentaties. Of gewoon voor een praatje of een kop koffie. We zien uit naar je bezoek!

Op noraonline wordt een landingspagina ingericht waarop alle nieuws over de aanwezigheid van de NORA Familie op DADD zal komen te staan. Zo kun je er bijvoorbeeld te zijner tijd ook de presentaties terugvinden en alle contactgegevens. Volg [deze pagina op noraonline](#) en blijf op de hoogte van updates.

Nieuws vanuit NORA

Tweede Open Huis van de Architectuur

Op [29 juni](#) organiseerden wij voor de eerste keer het Open Huis van de Architectuur. Een dag om samen te werken, lunchen, kennis te delen en gewoon met elkaar te spreken. De kennissessie ging over de NORA Architectuurprincipes, die begin dit jaar zijn vastgesteld. Er was een paneldiscussie over de toepassing ervan binnen de verschillende referentiearchitecturen: wel of niet, tot hoever en waarom. We sloten de dag af met een gezellige high tea, waar we nog lang napraatten.

Op **woensdag 27 september a.s.** vindt het [tweede Open Huis van de Architectuur](#) plaats. Deze dag zal in het teken staan van de vernieuwde [Project Start Architectuur \(PSA\)](#), die in de Gebruikersraad van juni is vastgesteld. Het programma ziet er als volgt uit:

In de ochtend reserveren we een tiental werkplekken voor architecten van buiten ICTU, waar je met een govroom-account of je eigen hotspot kunt werken. (Vergeet niet ook je snoer met aansluiting voor het stopcontact mee te nemen.) Bijpraten kan in de ontmoetingsruimten en bij de koffieautomaat. Als daar behoefte aan is, kunnen we ook een aantal kleine zaaltjes regelen voor groepjes.

Om 12 uur is er een gezamenlijke lunch.

Van **13.30-14.30 uur** is er een kennissessie over het nieuwe [NORA PSA format](#). Bas Kaptijn en Eric Brouwer presenteren het nieuwe format. Er is voldoende ruimte om het gesprek aan te gaan en vragen te stellen. De kennissessie is ook digitaal te volgen.

Van **14.30-15.30 uur** zal er een werksessie zijn, waarbij in groepjes concrete vraagstukken worden opgepakt, die spelen bij het gebruik van de PSA. Het is ook mogelijk digitaal mee te doen met deze werksessie.

Vanaf **15.30 tot 17.00 uur** serveren we een High Tea, om elkaar in alle rust beter te leren kennen en bij te praten over wat we belangrijk vinden.

Ben jij er (weer) bij? [Aanmelden voor \(een deel van\) deze dag](#) kan via noraonline en/of zet de [uitnodiging \(PDF, 147 kB\)](#) door naar architecten in de publieke sector.

Community Beginnend Overheidsarchitecten - Komende bijeenkomst Modellering en terugblik bijeenkomst Storytelling

Op **dinsdag 19 september** is al weer [de volgende bijeenkomst van de community](#). Deze keer is het onderwerp **Modelleren of tekenen?**

Mark Backer (VNG Realisatie en beheerder van de GEMMA) neemt ons mee in de meerwaarde van architectuur ten opzichte van CMDB's en lijstjes. We kijken naar de verschillen tussen een tekentool en een modelleringstool, architectuurplaten en hoe die te versimpelen zonder de complexiteit te verliezen, wat is een C4-model, hoe maak je een geneste kaart in Archimate, hoe houd je alles actueel en nog veel meer. Vervolgens neemt Mark ons mee in de GEMMA en laat ons zien hoe de GEMMA dit toepast.

Op 4 juli hield Pleuni Niezing, strategisch communicatieadviseur bij het Waterschapshuis, een [presentatie over Storytelling](#).

Eerder kwam binnen de community de vraag naar boven hoe je nu effectief kunt communiceren. Als architect weten wij wel waarom wij architectuur gebruiken, wat de voordelen ervan zijn en waar en wanneer je het het beste kunt toepassen. Maar hoe breng je dit het beste onder de aandacht van je collega's of je leidinggevenden? Storytelling is een leuke tool om hiervoor in te zetten.

Pleuni nam ons mee in de theorie (wat doen verhalen?) en vervolgens keken we naar de opbouw van een verhaal. Zij liet zien dat het belangrijk is goed te luisteren, vragen te stellen die emoties oproepen en te vragen naar betekenis. We bekeken hoe je verhalen inzet en Pleuni gaf ons wat voorbeelden uit haar praktijk. Tot slot gaf zij als huiswerk de opdracht ons eigen verhaal te maken aan de hand van een narratief frame en prikkelde zij ons om op zoek te gaan naar verhalen bij collega's. Kortom: een leerzame sessie!

Wil je **meer weten of lid worden van de community**? We staan altijd open voor nieuwe leden uit de hele publieke sector:

- Architecten met minder dan vijf ervaring in die rol
- Architecten die recent een overstap hebben gemaakt van de private naar de publieke sector
- Professionals die binnen een paar jaar door willen groeien naar de rol van architect of dat overwegen / gevraagd is

Ben of ken jij zo iemand? Lees meer op de [community-pagina op noraonline](#), of geef je direct op via nora@ictu.nl met cc aan gemmaonline@vng.nl.

Nieuwe versie Basisconcept van Dienstverlening

Hoe zou overheidssdienstverlening in elkaar moeten zitten en aan welke eisen moet het voldoen? Dat hebben we ons als community van overheidsarchitecten afgevraagd en het resultaat is het Basisconcept van Dienstverlening.

Het is bedoeld als stabiele fundering onder de individuele overheidsinstellingen, die zorgt dat die instellingen goed met elkaar samenwerken en dat hun diensten vervolgens voldoen aan de uitgangspunten, degelijk ontworpen zijn en goed op elkaar aansluiten. In feite is het een simpele en toepasbare managementarchitectuur, waarmee overheidsorganisaties kunnen sturen op hun eigen bijdrage in een keten.

Begin september is [de herziene versie van dit Basisconcept van Dienstverlening](#) gepubliceerd op noraonline. Ben je benieuwd naar de uitgangspunten, processen, uitwerking in capabilities en werkstromen? Of juist naar de historie en verbanden. Lees dan meer op noraonline of bezoek de sessie op DADD 2023 over dit onderwerp (zie hierboven).

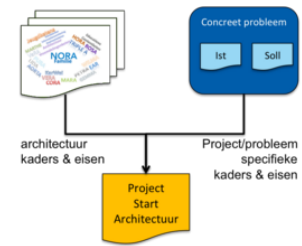
Status vaststelling Bindende Architectuurafspraken

De [Bindende architectuurafspraken](#) is een set richtinggevende uitspraken en normen voor (her-)ontwerpen van afzonderlijke overheidsdiensten en de bredere dienstverlening. Deze set vormt de inhoudelijke kern van de NORA en is ingegaan per 1-1-2023.

Eerder verwachtten wij dat de bekrachtiging ervan door het OBDO plaats zou vinden in de vergadering van juli 2023. In verband met een agendawijziging is dit punt doorgeschoven naar de vergadering van 21 september a.s.

PSA voorgelegd aan Architectuurraad GDI/DO

Het nieuwe PSA Format en de PSA Handleiding zijn op 28 augustus voorgelegd aan de Architectuurraad GDI/DO met het verzoek het gebruik door de achterban zo veel mogelijk te stimuleren. Deze documenten zijn in een webversie beschikbaar: [PSA \(Project Startarchitectuur\)](#).

Postmaster Digital Design & Architecture

Met de Informatie Academie als een van zijn speerpunten, richt regeringscommissaris Informatiehuishouding Arre Zuurmond zich op het belang van een onderzoeks- en onderwijsfunctie ter verbetering van de informatiehuishouding binnen de overheid. De beschikbaarheid van goed opgeleide professionals op het gebied van informatiehuishouding is immers een noodzakelijke randvoorwaarde om de transformatie naar een responsieve overheid mogelijk te maken. De postmaster Digital Design & Architecture is een belangrijke stap om hieraan vorm te geven.

De tweejarige opleiding aan de Universiteit van Twente start op 2 november a.s. Er zijn 25 plaatsen beschikbaar. De opleiding richt op vraagstukken uit de praktijk en oriënteert zich vervolgens breed om oplossingen te genereren. Denk aan structuren, technologie, gedrag, etc. Men gaat ook aan de slag met ethiek, leiderschap, de opensource-gedachte.

Meer weten? Lees dan [de brochure van Universiteit Twente](#) over de Post-master Digital Design & Architecture.

MIM-Community

In het kader van onderlinge samenwerking wisselen overheidsorganisaties veel gegevens uit. Daarbij is het van groot belang dat mensen de gegevens hetzelfde interpreteren, zodat iedereen beschikt over dezelfde informatie. Dit vraagt gemeenschappelijke afspraken voor het beschrijven en uitwisselen van gegevens. Vanuit die achtergrond is het Metamodel voor Informatie Modelleren (MIM) opgezet.

De [MIM-Community](#) is er voor iedereen die geïnteresseerd is in informatiemodelleren met het Metamodel Informatie Modelleren. Deze relatief jonge standaard heeft in korte tijd veel aandacht gekregen en geeft een nieuwe impuls aan het modelleren van gegevens en informatie. Het zorgt voor meer standaardisatie en daarmee een hogere begrijpelijkheid en uitwisselbaarheid van modellen. In de MIM-Community staat kennisdeling centraal en kunnen best practices worden opgesteld.

Wil je meer weten over deze community of lid worden? Mail dan naar info@mim-community.nl

Enquête verbeterde samenhang tussen referentiearchitecturen

Graag delen wij de volgende oproep tot het delen van een enquête voor een onderzoek van student Remco Overvelde voor zijn master thesis.

Binnen de gemeenschap van architecten is een behoefte ontstaan aan een verbeterde samenhang tussen referentiearchitecturen binnen de Nederlandse publieke sector. In het kader van zijn afstudeeronderzoek met de titel "Towards a methodology for improving the coherence between reference architectures within the Dutch public sector" zoekt Remco naar een manier om de samenhang tussen referentiearchitecturen te verbeteren.

Om tot een verbeterde samenhang te komen heeft Remco eerst de huidige staat van samenhang onderzocht en gekeken naar welke expliciete relaties tussen referentiearchitecturen wenselijk zijn.

Om dit in kaart te brengen is een focusgroeponderzoek gehouden met verschillende architecten die betrokken zijn bij referentiearchitecturen binnen de publieke sector. Uit deze focusgroep zijn een aantal bevindingen naar voren gekomen.

Remco is op zoek naar architecten die bereid zijn deze bevindingen te valideren en waar nodig aan te vullen door het invullen van [een enquête](#)? Help jij hem afstuderen en informatie te verzamelen die belangrijk is voor onze sector?

Samenwerking in de NORA Familie

Beheeroverleg overheidsarchitecturen

De beheerders van architectuurwiki's in de vier bestuurslagen willen slimmer en vaker samenwerken. Om deze samenwerking te bevorderen is het terugkerend beheeroverleg voor overheidsarchitecturen in het leven geroepen. Zo kunnen we oplossingen hergebruiken, kennis delen en samen opbouwen, sparren en elkaars netwerk benutten.

Elke vier tot zes weken hebben we een uurtje online overleg waarin we:

- elkaar bijpraten over wat er speelt (nieuws, succes, uitdaging, vraagstuk, tip, opgedane ervaring)
- vragen / meekijken hoe anderen ergens mee zijn omgegaan (zoals digitoegankelijkheid, structuur, skin, een inhoudelijk thema, faciliteren van feedback, overerving enz.)
- manieren van werken en omgaan met beheerissues uitwisselen (zoals wijzigingsprocessen, archiveren, categoriebeheer, roadmap en planning, beheerplan enz.)
- elkaar doorverwijzen naar de juiste contactpersoon voor een bepaald onderwerp om snel de juiste kennis bij elkaar brengen of reviewers te vinden
- sjablonen, queries, handleidingen en content delen die een ander wil hergebruiken of verder ontwikkelen

Naast de beheerders van NORA, GEMMA en PETRA zijn nu ook beheerders vanuit RORA en WILMA aangeschoven en zijn alle vier bestuurslagen weer compleet en aanwezig.

Een stevig fundament waarop overheid, samenleving en economie kunnen groeien

MIRA
CBR IND Justis
RDW DIZRA CJIB Nbility DigiGO
SVB CIZ CAK ASTRA
VeRA ZIRA UWV KARWEI LAK CBS
PURA DERA Jeugd Belastingdienst
G4 DUO MORA Kadaster RVO
GEMMA HORAROSA FORA VERA Rambo
PETRA WILMA Interactie CORA KvK
EAR Regie op Gegevens
Overheids-
Informatie
huishouding
GDI
NORA

Binnen de NORA Familie bestaan er veel andere architectuurwiki's. Misschien zouden ook deze beheerders willen samenwerken met collega-beheerders en willen zien of zij iets van elkaar kunnen leren of overnemen. Bij voldoende belangstelling kan NORA Beheer twee keer per jaar een bijeenkomst organiseren voor alle wikibeheerders die met elkaar willen sparren, netwerken of samenwerken.

Ben jij beheerder van een referentiearchitectuur binnen de NORA Familie en denk jij dat zo'n overleg voor jou interessant kan zijn? Wil je meedenken over de inhoud? Laat het [ons weten](#), we komen graag met jou in contact!

Colofon

Deze nieuwsbrief is verstuurd door [NORA Beheer & Doorontwikkeling](#), vanaf nora@ictu.nl. Wil je geen nieuws meer van ons ontvangen? Dan kun je je op de pagina [Nieuwsbrieven NORA](#) afmelden

voor de nieuwsbrief. Op diezelfde pagina kun je ook aangeven in welke onderwerpen je specifiek geïnteresseerd bent, zodat we je in de toekomst onderwerp-specifieke nieuwsflashes kunnen sturen.

Heb je nieuws dat je wil delen in de NORA Familie? Stuur het dan naar nora@ictu.nl. Afhankelijk van de aard van het nieuwsbericht nemen we het mee in de volgende nieuwsbrief of attenderen we er een selecte groep mensen op. Evenementen van derden plaatsen we niet in de agenda van de NORA, maar het is vaak wel mogelijk om er een nieuwsberichtje op de site aan te wijden of onze social mediakanalen te gebruiken om mensen erop te attenderen.

Bron afbeeldingen: Een deel van de afbeeldingen in deze nieuwsbrief zijn gemaakt met de hulp van de AI-tool [DALL-E](#) van OpenAI.